

Ma Filipaiqäna

Ama Rhäväksäs

Ma Pol qa säm bä rhakt täkt ama abuk. Bä qa säm bäm gi sage ama qatnanaktpämda e mät ama värhäm ama mor äm ma Filipai.

Ma Pol qa säm iva sage ama Filipaiqäna di nani a qa iva qa rhes pät ama mär sagem da nävät ama vänbon gärangätni i sa rha rhäk na ngät ba qa rhoqoräkt i rhat dräm na qa i qale qa e ma Rom dä va qa rhuqunäga vät a rha sävät a nas maräkt. Qosaqi nani a qa iva qä sämaqrot na rha iva rhat mair ma ama qrot da ama märän angärha ron gärangätni i rhi na ngät nani a ne dä va qale rha da ama iar na ama sämagaininanas dä va sägäni na rha da arhä mämugunäs angärha ron. Ama dängdängininaäm di qa rhonsävät a rha sävät ama Judaqäna sä arhä qärhong gärqärhongni i nani a rha iva rhit päs ama Filipaiqäna sä irhong bä sävät ama ruvek mänguräp mä rha qärrarhani i rhi qoar i grekt bä isiska vät a ut mäni ma Kraisk dä rhoqoräkt di isiska vät a ut iva ut tualat na ama lat ama vu ngät.

Ama Qävälap Nasot A Ne

Ama Enge Na Ama Märmärgem (1:1-2)

Ma Pol Qat Tes Ama Mär Sage Ma Ngämuqa Dä
Qä Nän Sävät Ama Filipaiqäna (1:3-11)

Ama Qävälap Maos Maos Kärqapni I Ma Pol Qat
Tet Da Ap Angärha Ron (1:12-26)

Ama Enge Na Ama Sämaqrot (1:27-2:18)

Ma Pol Aa Ruaiom Da Ama Lat Na Ama Sameng
 Ama Mär Ngät Angärha Ron (2:19-30)
 Ama Rhonsävät Sävät Ama Guläñem Na Ama
 Ruvek Sa Arha Lat (3-4:1)
 Ama Dängdängini Na Ngät Ama Enge Na Ama
 Sämaqrot (4:2-23)

*Ma Pol Qa Säm Ama Märmärgem Sage Ama Qat-
 nanaktpämda E Ma Filipai*

¹ Aingo ma Pol ngu nä ma Timoti qarakni i qale
 qa gem ngo di ama larhiom na un bä ma Jisas ma
 Kraiss aa rem.

Bä ngut säm sävät ama qatnanaktpämda moe
 qärrarhani i qale rha mäni ma Jisas ma Kraiss e
 mäta ama värhäm ama mor äm ma Filipai näkt
 kosaqi sävät ama latta qärrarhani i rhit lu vät ama
 qatnanaktpämda dä qärrarhani i rhat tualat i rhat
 tatnärha ama qatnanaktpämda.

² Mamär iva ama ñämsävätki dä ama bulap
 sagem ngän nage ma Ngämuqa aut mamäk dä ma
 Engeska ma Jisas ma Kraiss.

*Ma Pol Qä Nän Dä Qat Tes Ama Mär Sage Ma
 Ngämuqa*

³ Sa nguat tes ama mär sage gu Ngämuqa vät ama
 rhodäm moe qärangättni i nguat tu gu snäng sävät a
 ngän. ⁴ Bä vät kärangättni gua nän moe sävät a ngän
 moe dä sa vasägos dä ngu nän sa ama märmärgem
⁵ inguna nävät angän matnärhäm sävät ama lat
 kärangättni i nguat tualat na ngät i ngu sameng na
 ama sameng ama mär ngät mänasäng nävät ama
 narhoer qa ama qunäga bä äkt bä sarhäkt. ⁶ Näkt
 sa nguat dräm mamär i iaqäkt kärak i sa qa nasäng
 na ama mär ngät ama lat päta angäna iar diva qä

rhäksot na ngät pät ama qunäga qäarakni iva evär dä ma Jisas.

⁷ Bä aingo di nguat nari i ama märäm gem ngo iva nguat tu gu snäng doqoräkt sävät a ngän inguna sa aingän di ngän nämät gu snängaqa inguna aingän moe di sa ngän matnärhäm ngo sä iangärhäkt gua lat kärangätni i sa ngä män nävät ma Ngämuqa aa ñämsävätki rhoqoräkt i rha mu ngo va ama tpäskiarharhäng dä rhoqoräkt i ngut täväkt sa ama sameng ama mär ngät dä ngut sämaengätki na ngät. ⁸ Bä ma Ngämuqa di sa qat dräm i nani a ngo masirhat iva ngu lu ngän dä gua snäng bät a ngän doqor ma Jisas ma Krai i sa aa snäng bät a ngän.

⁹ Näkt gua nän di rhoqortäqyia, ama lat kärangätni i angäna snäng bät arhani diva ngärhi rhir masirhat bä va ama mädrämda na ngän masirhat dä va qunäga vät a ngän mamär ¹⁰ ivakt iva mamär iva qunäga vät a ngän sä iangärhäkt ama lat kärangät i ama mär ngät mamär dä va ngän dualat na ngät bä äkt iva ama qumärqumärta na ngän bä va qaku mamär vät aung iva qä rhäksärhäm ngän bät guani angät tpäs pät ama qunäga qäarakni iva evär dä ma Jisas. ¹¹ Bä va rhäqäp ngän na ama gavam gärangätni i ama räkt ngät ama lat kärangät i ngät dän nävät ma Jisas ma Krai bä va iangärhäkt ngärhit bon da ama murhämeska dä ama ansäs sage ma Ngämuqa.

Ama Sameng Ama Mär Ngät Ngärhit Trut I Ngät Tet Ma Ama Qrot

¹² Gua ruavek, nani a ngo iva ngänät dräm i ama lat kärangätni i sa ngä män bät a ngo di

iangärhäkt ama lat ngä matnärhäm i ngä rut na ama sameng ama mär ngät bä ngät tet ¹³ ivakt iva ama ulaqimärharhärhäkt kärarhani i rhit lu vät ama tpäskinäqa aa vätki rhi na arhani ama ruvek moe di qunäga vät a rha i sa rha mu ngo va ama tpäskiarharhäng dinguna nguat tualat bä bä ma Kraiss. ¹⁴ Näkt ama rhäqäp na rha masirhat nävät ama qatnanaktpämäda di sa arhä qatnanakt mäni ma Engeska ngä ir nävät iomäkt i rha mu ngo va ama tpäskiarharhäng dä sa ama qraräкта na rha masirhat iva rhi sameng nä ma Ngämuqa aa enge dap kaku rhit len.

¹⁵ Ngätki i arhani di rhi sameng na ama sameng ama mär ngät sävät Kraiss nävät ama snängäqa ama vu qa sävät a ngo dä nani a rha iva rhat tusar nä gua lat sokt di arhani di rhi sameng na ngät nävät ama snängäqa ama mär qa. ¹⁶ Iarhakt kärarhae i rhi sameng nävät ama snängäqa ama mär qa di rhat tualat toqoräkt nävät iomäkt i sa arha snäng bät a ngo inguna rhat dräm i sa ma Ngämuqa qa mu ngo rhe divakt iva ngua rhair särha ama sameng ama mär ngät. ¹⁷ Dap kärarhani i rhi sameng na ama sameng ama mär ngät sävät ma Kraiss nävät ama snängäqa ama vu qa i rhat tu nas narhoer di nani a rha iva rhat tusar nä gua lat. Iarhakt di qaku rhat tualat nävät ama engätki dap tat tu arhä snäng iva rhit bon ngo rha ama märän doqoräkt i qale ngo va ama tpäskiarharhäng. ¹⁸ Sokt di qaku qänäskänes ngo nävät iangärhäkt ama lat. Inguna näma dä arhani di rhi sameng nävät ama engätki sävät ma Kraiss dap arhani di qaku dap aingo di märmar gem ngo inguna ama sameng sävät ma Kraiss di qop ngät tet.

*Ma Pol Qa Qoar I Qa Di Rhoqoräkt I Qat Däqäm
Di Bä Bä Ma Krais*

Bä ngätki iva märäm gem ngo ¹⁹ inguna nguät dräm i nävät angäna nän dä nävät ma Jisas ma Krais aa Qloqaqa aa matnärhäm dä va rha rhuisiska vät a ngo. ²⁰ Nguät tamän doqoräkt dinguna aingo di nani a ngo masirhat dä nguät nanakt iva qaku mamär iva aqlus pät a ngo dap pa nävät ama sämaqrot ama mor ngät täkt toqor vät ama rhodäm moe dä sa va ngut sek sä ma Krais pä gu släqyige i näma dä nävät ama iar ura nävät ama tñäpki.

²¹ Bä aingo di rhoqoräkt i nguät däqäm di bä bä ma Krais bä rhoqoräkt iva ngu ñäp dä va ama märäm gem ngo masirhat. ²² Näkt ngakt bä qoki as kale ngo i nguät däqäm bät ama släqyige dä sa va iomäkt di gem ngo diva ama märäm inguna va nguät tualat nä ma Krais aa lat bä va ngärhit sa ama gavam. Sokt di qaku nguät dräm i nani a ngo iva nguät däqäm ura va ngu ñäp. ²³ Bä rham däkt ngärhi rharbane na ngo. Nani a ngo masirhat iva ngua rhet bä va qale ngo ngu nä ma Krais inguna rhoqoräkt di gem ngo diva ama märäm masirhat.

²⁴ Sokt di ama märäm masirhat iva as nguät däqäm bät ama släqyige ivakt iva nguät tatnärhäm ngän.

²⁵ Bä nävät tom däkt dä sa nguät dräm iva as kale ngo bä va as nguät tatnärhäm ngän ivakt iva qrätkrot pät a ngän dä va märäm gem ngän da angän gatnanakt angärha ron. ²⁶ Rhoqoräkt divakt iva vät ama qäväläm gärqomni iva qale ngo gem ngän dä sa va mamär vät a ngän iva märäm gem ngän masirhat nävät ma Jisas ma Krais inguna nävät gu mänmänäs sagem ngän.

²⁷ Sokt di qärqomni i ama vit na äm di mamär iva

angäna iar diva ngät tet parhäm ma Kraiss aa iar ivakt iva näma dä va ngua rhän iva ngu lu ngän ura qaku qale ngo gem ngän dä sa mamär iva ngu nari sävät a ngän i sägäk na ngän sa angäna lat bä ngänät mair ma ama qrot sa ama sägäk ama snängaqa i ngänät mair irhäm ne sa ama sameng ama mär ngät ivakt iva ama ruvek tat nanakt na ngät.

²⁸ Dap nga rhoqoräkt i ngän dualat toqoräkt di qosaqi va qaku ngän natlen guani qärqäni i angäna ikkäna rhat tair sä ini sävät a ngän. Bä iangärhäkt angäna lat diva ngärhi qur a rha iva ma Ngämuqa qä slava na rha mas dap aingän diva ngäni rha ama mumaiar. Näkt ma Ngämuqa di iaqäkt karak iva qa rhualat nä iangärhäkt ama lat.

²⁹ Inguna nävät aa nämsävätki di sa ma Ngämuqa qa muräkt iva qaku sokt ngänät nanakt nä ma Kraiss dap kosaqi va ngäni rha ama märän nävät a qa

³⁰ rhoqoräkt i qale ngän da ama sägäkt ama ulaqi arha ron gäraktni i sa ngän lu ngo i qale ngo da arha ron bä qosaqi rhäkt di sa ngänät nari i qoki as kale ngo da arha ron.

2

Ma Kraiss Di Ama Siqutki Na Qa I Qa Säma Ama Gaini Na Nas

¹ Inguna nävät iomäkt i ma Kraiss kä sämaqrot na ngän dä aa snäng bät a ngän bä rhangät täkt ama lat di ngärhit täsläp pät a ngän dä aingän di sa qale ngän da ama mär äs ama mämugunäs angärha ron ngän na ama Qloqäqa ama Qumärqumärqa dä aingän di sa qänäskänes ngän sävät a ne bä ngän dualat mamär sä ne ² dä sa mamär iva ngän dualat sä ngo iva märmär gem ngo masirhat i sa qale

ngän i ngän dares ba ne sävät iarhongäkt moe dä va angäna snäng bät a ne dä va qale ngän mamär toqor qre i ama sägärhae na ngän i sägäk na angän mädräm. ³ Qale ngän namualat nä guani iva ngän du nas narhoer ura ngän dair na nas dap kinak nävät ama sämagaininanas dä va ngänät lu arhani i rha di rha vit pa angän bäs. ⁴ Mamär iva aingän moe asägäk asägäk di mamär iva sävetka diva qaku sokt känäskänes ka sävät aa iar maräkt dap mamär iva qosaqi qänäskänes ka sävät arhani arha iar. ⁵ Näkt mamär iva ama snängaqa mänguräp mä ngän diva qa rhoqor ma Jisas ma Kraisa aa snängaqa ⁶ i näma dä äkt bä aina iar qä nä ma Ngämuqa di ngät toqorne sokt di sa qaku qa mu nas iva as kale qa i ma Ngämuqa na qa ⁷ dap kinak ka mualat sä nas bä qa män i ama gaini na qa i ama latka va arhani arha rem gäarakni i sa aa nan gia säl a qa i qa män i ama ruqa na qa. ⁸ Näkt toqoräkt i qa män doqor ama ruqa dä sa qa säm ama gaini na nas i qat tet parhäm ma Ngämuqa aa snängaqa i näma dä va qä ñäp bä qäqi rhoqoräkt i mäni ama sämänanamuqa. ⁹ Bä nga rhoqoräkt dä sa ma Ngämuqa qa sek sä qa masirhat näkt ka von ga rha ama ngärhipki qäaraktni i rhakt puk daver angättni ama ngärhep moe angät tpäs. ¹⁰ Ma Ngämuqa qa mualat toqoräkt divakt iva iarhakt moe näda ama usäpki arha ron dä nämäni ama ivätki dä namanao näva ama ivätki va rhit kutdir sage ma Jisas aa ngärhipki dä va rhi nän da arhä quum sä nas ¹¹ dä rha moe asägäk asägäk diva sävetka qä qoar i ma Jisas ma Kraisa di ma Engeska. Bä rhoqoräkt i rhat tualat toqoräkt dä sa va iangärhäkt arha lat ngärhit bon da ama murhämeska sage ma Ngämuqa ama Ngätmamäk.

*Mamär Iva Qale Ngän Doqor Ama Neraqa Mäni
Ama Ivätki*

¹² Bä äkt i gua ruavek kârarhani i gua snäng bät a ngän, sa rhoqor vasägos i ngänät dräm ngän det parhäm gua enge di sa mamär iva rhäkt diva ngän dualat parhäm iangärhäkt ama mumaiar qärangätni i sa ngän da ngät sa ama tlenga ama mor qa. Mamär iva qaku sokt toqoräkt i qale ngo gem ngän diva ngän dualat toqoräkt dap padi va ngän dualat masirhat toqoräkt kre va qaku qale ngo gem ngän ¹³ inguna qäarakni i qat tualat pä m ngän di ma Ngämuqa bä qa di qat täranas na ngän iva ngän dualat parhäm aa snängaqa dä va ngän dualat na ama lat kârangätni i nani a qa na ngät.

¹⁴ Mamär iva ngän dualat nä iarhongäkt moe dap pa qale ngän natmärhamängus ura ngän nasnanbät i mäniekt bä va ngän dualat nä irhong. ¹⁵ Va ngän dualat toqoräkt diväkt iva qaku mamär vät aung iva qä narhäksärhäm ngän bät guani angät tpäs dap pa qaku angäna anga vuini i ma Ngämuqa aa es na ngän gärrarhani i sa mamär na rha dä aa saqong gärrarhae i sa qale rha mänguräp tit täkt ama qoengait na ama ruvek kârarhani i sa mava na arhä mädräm dä ama vu arha lat. Bä mänguräp iarhakt ama ruvek dä ngäni sen i ama neraqa na ngän mäni ama ivätki ¹⁶ i ngänät sangar mamär sävät ama sameng na ama iar iväkt iva vät ama qunäga qäarakni iva evär dä ma Kraisi dä va mamär iva märmär gem ngo masirhat nävät a ngän inguna iangärhäkt gua lat kârangät i ngua mualat na ngät gem ngän di sa qaku ngä met mavängam dap kinak ngä sa angät gavämgi.

17 Bä näma dä va rhi rhor nä gu biaska rhoqor ama wain iva na ama vodämes ngä na angän bodämes nä qärangätäni angän gatnanakt sokt di aingo diva ngu qok bä va märmär gem ngo masirhat ngu na ngän moe. 18 Näkt kosaqi rhoqorne gem ngän i aingän di mamär iva ngäni qok bä va märmär gem ngän masirhat ngän na ngo.

Ma Timoti Qä Nä Ma Epafroditus

19 Nguat nanakt nävät ma Engeska ma Jisas iva ngu lir ngu rhäk nä ma Timoti sagem ngän ivakt iva aingo diva ngu rha ama sämaqrot nävät kärangätäni ama enge sävät a ngän. 20 Inguna qaku gua anga ruaqa qarakni i qa rhoqor qa qarak iva qänäskänes ka bä va qat tatnärhäm ngän mamär. 21 Arhani moe di qoki rhat tualat parhäm arhä qänäskänes maräkt dap kaku rhat tualat parhäm ma Jisas ma Kraisa aa qänäskänes. 22 Dap sa ngänät dräm mamär nä ma Timoti i ama mär aa lat kärakni i sa qat tualat kä na ngo sa ama sameng ama mär ngät toqor qre anga ngärhoemga qä na aa mamäk. 23 Bä äkt i nguat nanakt iva ngu lir ngu rhäk na qa sagem ngän gre va ngu lu iva rhoqor mäniekt gem ngo. 24 Näkt nguat nanakt nävät ma Engeska iva qaku qale qale dä qosaqi va aingo diva ngua rhet sagem ngän.

25 Nguat nari iva qoki ngu rhäk na gua ruaqa ma Epafroditus sagem ngän. Qa di sa qat tualat kä na ngo na ama sägängät ama lat da ama sägäkt ama ulaqi arha ron mäni ma Kraisa bä qa di iaqäkt kärak i sa ngän däk na qa sagem ngo ivakt iva qat tatnärhäm ngo sä iarhongäkt kärqärhong i ngut läk nani irhong. 26 Ngut täk na qa inguna qa di sa nani

a qa masirhat iva qä lu ngän bä qa nari i airäs ngän inguna sa ngän nari i aräm ga. ²⁷ Bä qoki ngätkki i aräm ga bä sa qorhäs iva qä ñäp. Sokt di qale ma Ngämuqa aa lavuqi vät a qa bä qaku sokt pät a qa dap kosaqi vät a ngo ivakt iva qale rhoqoräkt i saqi as ngut ta aktni ama iräski.

²⁸ Bä äkt i aingo di nani a ngo masirhat iva ngu rhäk na qa sagem ngän ivakt iva aingän diva märmär gem ngän masirhat toqoräkt i saqi as ngäni lu qa dap pakt iva aingo diva qaku qänäskänes ngo masirhat. ²⁹ Bä äkt iva ngäni ar sä qa sagem mes nävät ma Engeska nävät angän märmärgem moe näkt mamär iva ngäni sämamor na qa qä nä iarhakt kärarhae i rha rhoqor qa ³⁰ inguna qorhäs iva qä ñäp toqoräkt i qat tualat nä ma Kraiss aa lat. Qaku qa ñäp sokt di sa qa rhäkmü na nas iva qä ñäp ivakt iva qa rhualat na ama lat kärangättni i qaku mamär iva ngän namualat na ngät iva ngän datnärhäm ngo.

3

Sävetka Di Ama Räkka Na Qa Nävät Aa Qatnanakt Mäni Ma Kraiss

¹ Gua ruavek, va ngu sot nä gua enge dä va ngu qoar na ngän i mamär iva märmär gem ngän masirhat mäni ma Engeska. Sa qaku arusus pät a ngo iva saqi as ngut säm ama enge qarangättni i sa mudu ngua säm a ngät bä ba ngän inguna va iangärhäkt ama enge ngät tatnärhäm ngän.

2 Mamär iva ngänit lu nämät iarhakt kärarhae i rha rhoqor ama mluñ* gärrarhae i rhat tualat na ama vu ngät ama lat kärarhae i rhi nädäkt ama ruvek arhä släqyig leng. 3 Inguna aiut di ma Ngämuqa aa ruvek na ut maengätki qärrarhae i sa aa Qloqaqa qa däktsäng mä rha qärrarhae i rhi nänäs sage ma Ngämuqa nävät aa Qloqaqa dä urhit bon da ama murhämeska sagem ma Ngämuqa nävät ma Jisas ma Kraiss. Iangärhäkt ama lat moe di nämä dä ama ruvek ta däktsäng mä ut ura qaku. 4 Sokt di nak aingo di mai mamär vät a ngo iva nguut nanakt na ama lat toqoräkt kärangät ni iva ama ruvek tat lu ngät. Näkt ngakt bä saqi as aung ga ni e qaräkni i qat tu aa snäng i mamär vät a qa iva qat nanakt na arhongni rhoqoräkt dä sa va ngu qoar i aingo di mamär vät a ngo masirhat pä iaqäkt aa uväs iva nguut nanakt nä ama lat toqoräkt bä ba ngo. 5 Iangärhäkt ama lat di rhoqortäqyia, vät ama ngärhäqyet da dävauung na qa ama qunäga nasot toqoräkt i gu nan gia sa ngo dä sa rha dakt säng mä ngo. Aingo di ama Israelqa na ngo nämäni ama enevaqi ma Benjamin. Aingo di ama Hibruqa na ngo mamär nämäni ama Hibruqäna. Bä aingo di sa ngut päs ma Ngämuqa aa Muräkt angärha rhäng i ama Farisiqa na ngo. 6 Bä mäqi nani a ngo masirhat iva ama ruvek tit päs iangärhäkt ama Muräkt angärha rhäng dä soknga ngua sangäm na ama ruvek mavängam iarhakt

---

* **3:2** ama mluñ Ama Judaqäna di rhat tu arhä snäng i ama mluñ di ama släkt ama vu ngät mamär. Va Ama Nämñäm Sage Ma Jon di iarhakt kärarhae i ama vu rha mamär bä äkt i qaku mamär iva rha rhon säva ama qumärqumär äm ama värhäm ama mor äm di sa ma Jon ga mes ta i ama mluñ.

kärrarhae i rhat nanakt nä ma Kraiis. Näkt ngakt bä mamär vät aung iva qa rhän i ama rätkka na qa nävät iomäkt i qat tet parhäm ama Muräkt dä sa aingo di ama rätkka na ngo rhoqoräkt inguna sa ngua met parhäm ngät mamär.

⁷ Sökt di iangärhäkt ama lat moe kärangät i mudu nguat tu gu snäng i mamär iva ngät tatnärhäm ngo di rhäkt di sa nguat tu gu snäng i ama mäñmäñini na ngät inguna nävät ma Kraiis. ⁸ Bä äkt i ngu qoar i nguat lu iarhongäkt moe i ama mäñmäñini nä irhong dinguna iomäkt i sa nguat dräm ma Jisas ma Kraiis gua Engeska di äm ngä vit pä iarhongäkt moe angät tpäs. Bä nävät a qa dä sa ngua met daqule iarhongäkt moe bä rhäkt di sa nguat lu irhong i ama qlanäga ivakt iva aingo diva bä ba ngo nä ma Kraiis ⁹ bä va aingo diva ngo nämäni qa. Näkt aingo diva qaku ama rätkka na ngo nävät a nas maräkt inguna ngua met parhäm ama Muräkt dap kinak pa ngua rhän i ama rätkka na ngo nävät iomäkt i sa nguat nanakt nä ma Kraiis. Iangärhäkt ama lat kärangät i sävetka di ama rätkka na qa di ngät nage ma Ngämuqa nävät ama qatnanakt. ¹⁰ Sa ngua met daqule iarhongäkt moe di qosaqi ivakt iva nguat dräm ma Kraiis mamär dä va ngu nari ama qrot pät gua iar qärangätäni i ngä märanas na qa nämät ama tñäpki bä va ngu rha ama märänga rhoqor qa i nguat dän doqor qa sä qäaraktni aa tñäpki ¹¹ bä rhoqoräkt di nguat nanakt iva ma Ngämuqa qa rhäranas na ngo nämät ama tñäpki.

*Mamär Iva Rhäktuk Pät A Ngän Iva Ngän Dän
Doqor Ma Kraiis*

12 Qaku nguät tamän i sa ngua män doqor ma Krai ura ngua män i sa mamär na ngo rhoqor varhäm ma Ngämuqa aa snängaqa dap kinak täktuk pät a ngo ivakt iva ngu sangar iangärhäkt ama iar qärangät i sa ma Jisas ma Krai ka rha ngo ivakt iva ngu sangar a ngät. 13 Gua ruavek, kaku ngu naqoar i sa ngua rha ngät. Dap sokt ani qärqäni i nguät tualat nani ini di ngut kyiradeng nä iarhongäkt kärqärhong i irhong nga e säng gua rhäng dap täktuk pät a ngo ivakt iva ngua rhän ge qärqärhongni i as irhong nga e vä gu qamäs. 14 Rhäktuk pät a ngo ivakt iva ngua rhäqäne dä mamär bä va ngua rhän bät ama muqutka ivakt iva ngu rha ama rhitsek kärangätni iva ma Ngämuqa qa rhes ngo sa rhävuk säda ama usäpki arha ron nävät ma Jisas ma Krai. 15 Mamär iva aiut kärarhae i sa ama sräpta na ut mäni ma Krai di ut tu ut snäng doqor täkt. Sokt di ngakt bä aung nävät a ngän di qaku qat tu aa snäng doqor ut sävät guani dä qosaqi va ma Ngämuqa qa rhuqunäga vät a ngän mamär sä ianiäkt. 16 Sokt ama lat kärangätni i ama vit na ngät diva as ut tet parhäm iarhongäkt kärqärhong i sa ma Ngämuqa qa muqunäga vät a ut sä irhong.

17 Gua ruavek, mamär iva ngän dät a ngo dä ngän det nasot iarhakt kärarhae i sa rhat tet parhäm gu siqutki nä qärangätni arha lat. 18 Inguna ma ama rhäqäp nä imek di sa ngut don sävät a ngän i ama rhäqäp na rha ama ruvek ta e qararhani i arha lat ngärhi sameng i rhat tair särha ama rhisu sävät ma Krai aa tñäpki mäni ama sämänanamuqa. Näkt täkt dä sa ama qoep mät gu saqong dä saqi as ngut don sävät a ngän. 19 Iarhakt

ama ruvek diva rha rhon sämät ama mudäbäs ama sok dä bäs. Arhä släqyigleng angät snängaqa di arhä ngämuqa na qa. Bä rhit sek sä nas nävät arha lat kärangätni i mai mamär iva aqlus pät a rha vät angät tpäs. Näkt arhä snängaqa di qale qa vät iarhongäkt kärqärhong i qali lirhong de mäni ama ivätki.

²⁰ Sökt di aiut di aurha ivärhäs di da ama usäpki arha ron dap kali lut nani aut Mumaiar ma Engeska ma Jisas ma Kraiss iva qa rhän näda arha ron ²¹ qarak iva qä qutsasorhane na aut släqyigleng gärliglengni i ama eqökt igleng bä va igleng ngä rhän doqor aa släqyige qärligeni i ama murhämeska vät ige nävät ama qrot kärangätni i mamär vät a qa iva qäqi qat turäkt daver iarhongäkt moe na ngät.

4

¹ Bä äkt i gua ruavek kärarhani i gua snäng bät a ngän dä nani a ngo masirhat iva ngu lu ngän, aingän di gu märmärgem ama mor ngät dä gu rhitsek na ngän. Gua mär ta gua ruavek, mamär iva ngänät mair ma ama qrot mäni ma Engeska.

Ma Pol Aa Rhäsläp Dä Aa Sämaqrot Dä Aa Nän

² Ngu nän ma Yuodia qi nä ma Sintike ma ama qrot iva sägäk na en mäni ma Engeska. ³ Näkt kosaqi gua mär qa gua ruaqa qarakni i sa un dualat na ama sägängät ama lat, ngu nän nge iva ngia rhatnärhä rhem däkt ama evovem gärlgem i sa ngu na em ut tualat mamär na ama sameng ama mär ngät angärha lat bä qosaqi in dualat mamär na ama sameng ama mär ngät angärha lat in nä ma Klemen näkt sävät gua ruavek moe ama latta

qärrarhani i arhä ngärhep di nga e va ama abuk na ama iar.

⁴ Mamär iva märmär gem ngän masirhat pasägos mäni ma Engeska. Bä rhäkt di saqi as pa ngu qoar i, “Märmär gem ngän.” ⁵ Mamär iva angäna lat kärangätni i ngän dualat na ngät mänguräp ama ruvek moe di na ama bulap. Ma Engeska di sa qorhäs iva qa rhän ⁶ bä äkt iva qale qänäskänes ngän sävät guani dap kinak pa ngäni nän ma Ngämuqa sävät iarhongäkt moe. Mamär iva ngänit bon dä kärangätni angäna nän dap pa ngän des ama mär sagem ga rhoqoräkt i ngäni nän ga rhä iarhongäkt kärqärhong i sa ngänit läk nani irhong. ⁷ Bä nga ngän dualat toqoräkt dä va ma Ngämuqa aa bulap kärangätni i ngä met e na ama ruvek arhä mungäsnäng diva ngärhit lu vät angän snängaqa dä angän mädräm mamär mäni ma Jisas ma Kraiss.

⁸ Gua ruavek, va ngua rhu dä gua enge angät tpäs dä sa va ngu qoar toqortäqyia, agirhong gärqärhongni i ama engätki nä irhong bä agirhong gärqärhongni i mamär iva urhit kutdrir sagem irhong bä agirhong gärqärhongni i maräkt nä irhong bä agirhong gärqärhongni i ama qumärqumär irhong bä agirhong gärqärhongni i ama mär irhong da ama ruvek arhä saqong bä agirhong gärqärhongni i ama ruvek tat tamän mamär sävät irhong bä agirhong gärqärhongni i ama mär irhong mamär bä agirhong gärqärhongni i märmär ge ma Ngämuqa nävät irhong di sa iarhongäkt moe di mamär iva ngän du angän snäng sävät irhong basägos. ⁹ Bä iarhongäkt kärqärhong i sa ngua su ngän dä m irhong dä qärqärhongni i sa ngän da irhong nagem ngo

dä qärqärhongni i sa ngän nari irhong nämät ngo
 dä qärqärhongni i sa ngän lu irhong i nguat tualat
 nä irhong di sa mamär iva ngäni sumät ivakt iva
 ngän dualat nä iarhongäkt moe dä va ma Ngämuqa
 qärakni i qät bon ut ta ama bulap pa qale qa gem
 ngän.

Ma Ngämuqa Aa Matnärhäm Bä Bä Ma Pol

¹⁰ Märmär gem ngo masirhat mäni ma Engeska i
 nasot ama uiu äm ama qäväläm dä saqi as ngän gur
 a ngo i qänäskänes ngän sä ngo. Nak nguat dräm
 i vasägos dä qänäskänes ngän sä ngo sokt di qaku
 angäna anga iska mäqi inamäk bä sarhäkt kärakni
 i näväm ga dä va ngäni qur a ngo i qänäskänes
 ngän sä ngo. ¹¹ Näkt kaku qale ngo mät ama
 tläqa bä äkt i nguat tamän doqor täkt inguna sa
 varhämes na ngo iva qale ngo bä mamär sä ngo
 nävät agirhong gärqärhongni i irhong nga e gem
 ngo. ¹² Sa varhämes na ngo iva qale ngo rho-
 qoräkt i gu qärhong masirhat bä qosaqi rhoqoräkt
 i qaku gu nga qärhong masirhat. Sa ngua su i da
 ama rhodäm moe maos maos angärha ron dä sa
 varhämes na ngo rhoqoräkt i gua tmäs masirhat
 iva nguat täs bä qosaqi rhoqoräkt i anoeng mä ngo.
 Dä varhämes na ngo rhoqoräkt i mamär sä ngo
 nage gu qärhong masirhat bä qosaqi rhoqoräkt i
 ngut läk nani guarhong. ¹³ Nävät ma Krai kärakni
 i qät sämaqrot na ngo dä sa mamär iva vasägos dä
 varhämes na ngo iva qale ngo bä mamär sä ngo i
 näma dä agi a lat toqoräkt ngät dän bät a ngo.

¹⁴ Sokt di ama mär angäna lat toqoräkt i sa ngän
 datnärhäm ngo sä gu märänga. ¹⁵ Näkt aingän ma
 Filipaiqäna di sa ngänät dräm i mäqi rhoqoräkt

i ngua nasäng i ngu sameng na ama sameng ama mär ngät toqoräkt i ngua met nävät ama ngärhäkka ma Masedonia dä sa qaku guavek anga qatnanaktpämda qärrarhani i rha matnärhäm ngo na ama ligär dap sokt ngän. ¹⁶ Bä qäqi rhoqoräkt i qale ngo mät ama värhäm ama mor äm ma Tesalonaika dä sa ngän mualat maunmem i ngän däk na ama matnärhäm sävät gua tläqa. ¹⁷ Qaku ngut ñäm nani anga vänbon nagem ngän dap kinak ngut ñäm nani ma Ngämuqa aa modämne bä ba ngän gärangätni i ngät dän inguna nävät angän bänbon.

¹⁸ Sa aingo di ngua rha angän bänbon gärangätni i ama mor ngät masirhat. Aingo di mamär sä ngo nävät iangärhäkt angän bänbon gärangätni i ngän däk nä ma Epafroditus sä ngät bä ba ngo. Ngät di ge ma Ngämuqa di ama vodämes kärangätni i ama mär angät tamaska dä nani a qa na ngät dä märmär gem ga nävät a ngät. ¹⁹ Näkt gu Ngämuqa va qä von ngän dä iarhongäkt moe qärqärhong i ngänit läk nani irhong barhäm gärangätni aa mämägän masirhat nävät ma Jisas ma Krai. ²⁰ Mamär iva urhit bon da ama murhämeska sage ma Ngämuqa aut mamäk pasägos. Ngäktki rhoqoräkt.

Ma Pol Aa Enge Na Ama Märmärgem Ama Dängdängini Na Ngät

²¹ Ngut täk nä gu märmärgem sage ama qatnanaktpämda moe mäni ma Jisas ma Krai.

Gua ruavek ama qatnanaktpämda qärrarhani i qale rha rhi na ngo rhit täk na arhä märmärgem sagem ngän.

²² Ama qatnanaktpämda moe rhit täk na arhä märmärgem sagem ngän bä qoki sa iarhakt kärarhae i qale rha vä ma Sisar aa vätka di rhit täk na arhä märmärgem sagem ngän.

²³ Mamär iva ma Engeska ma Jisas ma Kraiss aa ñämsävätki qali qi gem ngän.

Ama Iaräs Na Ngät Ama Rharesbane
The New Testament in the Ura Language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tokples Ura long Niugini

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ura

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-02-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 21 Feb 2024

2899d6f1-45c9-5492-bd93-58312ca32319